

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 2. An eadem certitudo requiratur, sive propria, sive Judicis autoritate, contrabatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](#)

sui institutione, ut constat ex dictis supr. sit indissoluble quoad vinculum nullo jure humano; mihi non persuadeo, siue mente Patrum illius Synodi, superveniente tali causâ (necessariae absentiae, vel alterius) matrimonium legitimum, quoad vinculum solvi posse; nec ad hoc cogunt, quæ in hunc finem adducta sunt.

Nam cùm in can. 9. CC. apud Werm. tom. 7. Conciliorum fol. 586. dicitur: quod vir coactus mutare provinciam, uxore ipsum sequi nolente, si se abstinere non potest, aliam Uxorem, cum pœnitentia possit accipere, intelligendum est, non constante, sed soluto priori vinculo per obitum alterius conjugis. Expositio enim volentium intelligi textum, quod constante matrimonio, continet evidens absurdum contra jus divinum, quo matrimonii vinculum nullo modo solvi potest, aut constante primo matrimonio aliud initî, ut constat ex dictis. Interpretatio autem, quæ absurdum imponit legi, omnino vitanda est. Hoc enim in omnibus dispositionibus cavendum est, ut dicitur L. Ita, St. 39. ff. de oper. libert. L. Nam absurdum ff. de bonis Libert. c. In Genesi, de elect. & ideo ad hoc vitandum, quandoque interpretatio largissima fieri debet; & quandoque dispositio etiam generalis restringenda, immo verba improprianda, & eo modo intelligenda, quo possunt, ad evitandum absurdum; hoc enim est, quod omnium mentes asperantur; ac respununt, ut recte notat Pereyra sàpe cit. num. 1764. & confitat ex l. 1. tit. 2. de Constitut.

Ad 1. igitur in num. 1838. Resp. ibi, 1840. matrimonium secundum concessum intelligi pro solo casu mortis alterius conjugi; vel etiam sumendo matrimonium latè, nimirum nudo convictu ad praestanda negotia familiaria; non autem jure thori; vel etiam, si bona fide credit, mortem absentis intervenisse: quod autem dicitur in c. Perlatum, non rectè applicatur. Innocentius III. Episcopum, ibi quidem vocavit virum providum, non, quod mulieri dederit licentiam accipendi novum maritum, vivo, sed absente altero; hoc enim in Episcopi potestate non erat: sed, quod mulieris parentibus impofuerit, ut missio nuntio virum legitimum in patriam revocarent. Nec ex

eo, quod liberos ex secundo matrimonio suscepitos declaraverit legitimos, secundum matrimonium, tanquam validum, approbavit, sed solum, cùm mulier bona fide, (nimirum, cùm venia sui Episcopi) inito matrimonio secundo, eos suscepit, in quo casu nullitas matrimonii putativi liberis obesse non debuit, juxta dicta in tit. Qui filii sint legitimi?

Ad textum in num. 1839. ex can. 9. 1841.

Resp. intelligendum, pro casu, quo prius matrimonium in re nullum fuit, præterim cùm secundus vir mulierem, ubi à Presbytero rejecta fuit, acceptam denud rejecerit, utique non sine causa justè rejiciendi, ex nullitate vinculi, quo casu uicique, si continere non potuit, aliam accipere illi licuit, saltem rejectione, seu separatione judicio Ecclesiae approbatâ.

§. 2.

An eadem certitudo requiratur, sive propriâ, sive Judicis autoritate, contrahatur?

Complures apud Sanchez lib. 2. b. c. 1842.

D. 46. num. 5. censem, sufficere certitudinem minorem, atque probabilitatem de obitu prioris viri, ut superstes propriâ autoritate transfat ad secundum conubium; secus, ut contrahat autoritate Judicis. Ratio primi est ex c. Cùm per bellicam. 34. q. 2. ubi dicitur, quod non judicetur culpabilis, qui personam ejus mariti, qui jam non esse existimat, assumpsit. Deinde in c. Quoniam. §. Porro, ut litenon contest. dicitur: si autem de carnali conjugio sit agendum, tamdiu alter conjugum exspectetur, donec de ipsis obitu verisimiliter presumatur: sed hanc existimationem, seu verisimilitudinem, præstat opinio probabilis; ergo hæc sufficit, ut quis autoritate propriâ contrahat; at ut permitatur autoritate Ecclesie contrahere, non sufficit verisimilitudo, & plus requiritur juxta c. In presentia. 19. de spons. ibi: donec certum nuntium recipient de morte virorum: ergo.

Castropalaus autem cit. D. 4. de spons. 1843. p. 13. §. 1. n. 3. tanquam verius existimat, eandem certitudinem requiri, ut quis propriâ autoritate contrahat, & ut Judex permittat. 1. quia, cùm cit. c. In presentia expressè dicat, non posse tales ad aliorum

M m m 2 consor-

§. 3.

An separandi sint conjuges, quorum alter, dubius de obitu prioris conjugi, contraxit?

De hoc casu agitur in c. Dominus a.b.t. ibi: si vero aliquis, vel aliqua id habens non servavit (hoc est, ut colligitur ex precedentibus, ad qua textus per verbum id refert: si vero aliquis, vel aliqua, non habet a beuentis conjugis certitudine contraxit) Et de morte prioris conjugis, sibi adhuc existimet dubitandum, ei, que fui nupst, debitum non deneget, quod a se tamen noverit nullatenus exigendum.

Ex hoc textu colligitur, si quis non habita requisita notitia de obitu conjugis sui, nihilominus contraxisset secundas nuptias, & his durantibus adhuc maiorem super eo notitiam non haberet, consequenter incertus de obitu prioris maneret, non debere separari a secundo, nisi constet de priori conjugis vita, ut patet ex textu; ibi: quod si post hanc de prioris conjugis vita confiterit, relictis adulterinis, illicitis & complexibus, ad priorem sine dubio conjugem revertatur.

Ubi not. ea verba: post hac, nimur non ante matrimonium ejusmodi separandum, licet incertus de obitu prioris vii contraxerit; & postea dubium suboratur de ipsius vita, vel prior incertitudo perficeret; sed solùm, ubi confiterit de priori conjugis vita: quod ex eo etiam confirmatur; quia ipsi, etiam in eo caso permittitur, debitum reddere alteri bona fide petenti, supposito semel contractu secundarum nuptiarum; quod tamen fieri non posset, quod cum tali incertitudine contraxerit matrimonium separandum esset.

Ex dictis colliges, Judicem Ecclesiast. 11. cum, postquam intellexit, virum, vel mulierem contraxisse secundas nuptias non habita certitudine de obitu prioris conjugis, non debere, nec posse, separare novos conjuges, donec confiterit, priorem conjugem adhuc vivere. Non debere; quia tali casu conjugi, qui sic nupst, non obstante quod non servaverit, quod debebat, conceditur alteri petenti debitum reddere; ne novum conjugem teneretur deserere, nisi de vita prioris conjugis confiterit, ut dictum est n. 1846. ex c. Dominus; & cit. c. Campbellicam. 34. q. 1. ibi: si viri post capitulum reversi, restituendum est, quod fides poscit.

Dixi:

1844.

Ad rationem in contrarium respondeat, in c. Cùm per bellicam, non dici sufficere exibitionem quamcumq; de obitu alterius; sed, eam, quæ sufficit, ut etiam in casu, quo tangitur alterius præjudicium, voluntas prudenter imperare possit executionem; sed talis non est, quam præstat utcunq; opinio probabilis ex dictis; ergo; sic etiam Sanchez cit. n. 6. & a'ii. Idem respondet ad c. Quoniam in n. 1842.

Confirmari potest ex propositione secunda, quam damnat Innocentius XI. in suo decreto, qua sic haber: *probabiliter existimo, Judicem posse judicare juxta opinionem minus probabilem*. Nam ex hoc deducitur, nec conjugem, non certum de obitu alterius, licet habeat opinionem minus probabilem de hoc, si opposita pro non obitu sit probabilior, posse transire ad secunda vota. Nam cùm in utroq; nimirum tali conjugé contrahente, & Judice, id permittente, debeat ratio, suadens mortem, esse ejusdem firmitatis, ut dictum est n. 1843. si judici non licet permittere secundum opinionem minus probabilem, nec illi licebit contrahere; his premissis:

Videtur omnino dicendum, etiam in contrahente, non tantum, ut securus sit in foro externo, sed etiam interno, requiri, quod procedat ex probabilitate prævalente aduersus fundamenta, quæ sunt in oppositum pro alterius conjugis superstite adhuc vita. Nam tali casu & Judget contractum permittere potest, cùm sequatur in casu dubio, & tangente præjudicium tertii, quod probabilius est.